

Sygn. akt II C 345/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

20 marca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach Wydział II Cywilny Ośrodek (...) w R.

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Marzena Botwina

Protokolant: sekretarz sądowy Agnieszka Jaskulska

po rozpoznaniu 8 marca 2018 roku w R.

sprawy z powództwa A. P., P. P. (1), N. C.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda A. P. kwotę 80.000,00 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 lipca 2016 roku;
2. oddala powództwo A. P. w pozostałej części;
3. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powoda P. P. (1) kwotę 80.000,00 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 lipca 2016 roku;
4. oddala powództwo P. P. (1) w pozostałej części;
5. zasądza od pozwanego (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki N. C. kwotę 80.000,00 zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 7 lipca 2016 roku;
6. oddala powództwo N. C. w pozostałej części;
7. zasądza od pozwanego na rzecz powoda A. P. kwotę 1.937,00 zł (tysiąc dziewięćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
8. zasądza od pozwanego na rzecz powódki N. C. kwotę 1.937,00 zł (tysiąc dziewięćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania;
9. zasądza od pozwanego na rzecz powoda P. P. (1) kwotę 5.937,00 zł (pięć tysięcy dziewięćset trzydzieści siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania.

SSR del. Marzena Botwina

Sygn. akt II C 345/16

UZASADNIENIE

wyroku z 20 marca 2018 roku

Powodowie A. P., P. P. (1) i N. C. wnieśli o zasądzenie na ich rzecz od (...) Spółki Akcyjnej w W. kwot po 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych w związku ze śmiercią matki z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 26 marca 2016 roku oraz wnieśli o zasądzenie od strony pozwanej na ich rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu roszczenia powodowie podali, że 21 lutego 1999 roku doszło do wypadku komunikacyjnego, w którym E. P. (1) doznała poważnych obrażeń ciała, w następstwie których zmarła. Pojazd, którym jechał sprawca ubezpieczony był w zakresie odpowiedzialności cywilnej w zakładzie ubezpieczeniowym pozwanego. Dalej powodowie podali, że 7 czerwca 2016 roku dokonali zgłoszenia szkody i na skutek postępowania likwidacyjnego przyznano każdemu z powodów zadośćuczynienie w wysokości 20.000 zł. Dalej powodowie podali, że zmarła w chwili śmierci miała 32 lata i była ich matką. Powodowie w chwili jej śmierci byli w wieku: A. (...) lat, P. rok, (...) lat. Tragiczne zdarzenie stanowiło dla nich wstrząs i do dzisiaj nie mogą pogodzić się z jej śmiercią. Z dnia na dzień ich sytuacja zmieniła się nie do poznania, ich ojciec zatriebił się w żałobie po żonie, nie potrafił udźwignąć obowiązków związanych z wychowaniem dzieci, uciekał w alkohol. Babcia powodów nie była w stanie zastąpić im matki. Dalej powodowie opisali jak na życie każdego z nich wpłynęła śmierć matki. Jako podstawę prawną żądanego zadośćuczynienia powodowie wskazali art. 448 k.c. w zw. z art. 24 k.c. Dalej powodowie przytoczyli orzecznictwo sądów powszechnych i Sądu Najwyższego na potwierdzenie swojego stanowiska w sprawie i podali uzasadnienie żądania w zakresie odsetek.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w W. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództw w całości i zasądzenie od powodów kosztów postępowania, według norm przepisanych. Pozwana przyznała, że przyjęła odpowiedzialność za szkodę. Wskazała że, po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznała poszkodowanym tytułem zadośćuczynienia kwoty 20.000 zł. Odnosząc się do żądania pozwu pozwana przedstawiła jej stanowisko odnoszące się do pojęcia krzywdy na tle art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. Odnosząc się do żądania zasądzenia kosztów postępowania pozwana zarzuciła, że powodom należy się zwrot kosztów działania jednego pełnomocnika. (k. 135 – 136)

W toku postępowania pełnomocnik powodów zaproponował zawarcie ugody, na podstawie której chciał uiszczyć na rzecz powodów kwoty po 20.000 zł tytułem uzupełniającego świadczenia wypłaconego tytułem zadośćuczynienia. Powodowie na przystali na propozycję pozwanego (k. 163-164)

Sąd ustalił, co następuje.

21 lutego 1999 roku R. S. prowadząc samochód marki T. (...) naruszył nieumyślnie zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób, że na prostym odcinku drogi najechał na tył prawidłowo jadącego F. (...) kierowanego przez E. P. (1) w wyniku czego pojazd ten został zepchnięty na przeciwny pas jezdni i uderzony przez samochód marki P., a następnie zjechał na lewe pobocze, w wyniku czego E. P. (1) doznała ciężkich obrażeń ciała, które spowodowały jej zgon, przy czym R. S. nie udzielając pomocy ofierze wypadku oddalił się z miejsca zdarzenia.

Wypadek zdarzył się podczas powrotu z niedzielnej mszy, na której poszkodowana była z powodami A. P. i N. C.. Starsze dzieci wracały wtedy pieszo do domu, a matka śpiesząc się do najmłodszego dziecka chciała wrócić szybciej samochodem.

Wyrokiem z 31 października 2000 roku Sąd Rejonowy w Wodzisławiu Śląskim w sprawie o sygn. akt II K 953/99 uznał R. S. winnym popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 177§ 2 k.k. i art. 178 k.k., opisanego wyżej, i za ten czyn na mocy ostatnio przywołanego przepisu skazał go na karę 3 lat pozbawienia wolności.

(wyrok Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim z 31 października 2000 roku k. 26-27)

Powodowie są dziećmi E. P. (1). W dacie śmierci matki zamieszkiwali z nią i z ojcem. E. P. (1) miała wiodącą rolę w procesie opiekuńczo – wychowawczym powodów. Zajmowała się edukacją starszych dzieci, pomagała przygotowywać się do lekcji, motywowała do nauki. To ona chodziła na zebrania szkolne i utrzymywała kontakt z szkołą. Dzieci w

tym czasie nie miały problemów z nauką. E. P. (1) dbała o ich potrzeby zdrowotne. Odnośnie do P. P. (1) to z uwagi na jego wiek to ona pełniła prawie wyłączną rolę w procesie opiekuńczo – wychowawczym. Rodzina powodów była zgodna, rodzice byli szczęśliwym małżeństwem. E. P. (1) w dacie śmierci pracowała w Spółdzielni Mieszkaniowej (...) i podnosiła swoje kwalifikacje uzupełniając wykształcenie. Ojciec powodów pracował w KWK (...). Rodzina wyjeżdżała na wakacje, razem spędzali święta. Po kilku miesiącach od śmierci E. P. (1) do mieszkania powodów wprowadziła się ich babka ojczysta, która wtedy miała 72 lata. Ojciec powodów po około dwóch lub trzech latach zaczął nadużywać alkoholu, późno wracał do domu. Nie radził sobie z obowiązkami wychowawczymi i opiekuńczymi wobec dzieci, wykonywanie ich w większości scedował na babkę dzieci i sąsiadkę, która z powodu współczucia jakiej żywiła w stosunku do powodów pomagała im. Dzieci po śmierci matki były z ojcem raz na wakacjach, nad morzem. Powódka N. C. pamięta z tego pobytu głównie to, że ojciec cały czas był pijany. Zarówno ojciec jak i babka faworyzowali młodszego syna E. P. (2) P.. N. C. wspomina, że to młodszy brat był obdarowywany przez ojca słodyczkami, a oni nie. Babka powodów zmarła w grudniu 2013 roku, a ojciec 26 czerwca 2015 roku.

A. P. urodził się (...). W dacie śmierci matki miał 11 lat. Miał z matką dobre relacje, nie pamięta sytuacji konfliktowych. Dokładanie pamięta moment, gdy dowiedział się o śmierci mamy. Przed śmiercią matki był dzieckiem wesołym, otwartym, po jej śmierci stał się skryty, spokojny, miał trudności w nawiązaniu relacji z nowymi osobami. Był zły o to, że wypadek spotkał właśnie jego matkę. Gdy żyła matka był dobrym uczniem, po jej śmierci opuścił się w nauce. Babka poza tym, że przypominała dzieciom, że należy odrobić zadania domowe to nie sprawdzała czy rzeczywiście odrobiły lekcje, albo czy zrobiły to dobrze. Zdarzało się, że ojciec jak i babka stosowali wobec niego kary cielesne. Ojciec, szczególnie gdy był pijany, krzyczał na niego, wtedy bardzo żałował, że nie ma z nim jego matki. Powodowi nikt nie zaproponował pomocy psychologicznej po śmierci matki. W poradni psychologiczno – pedagogicznej był raz, gdy był zagrożony powtarzaniem jednej z klas. Obecnie powód wykazuje się zaniżoną oceną swojej osoby. Posiada trudności w dostrzeganiu swoich zalet i wad. Nie ujawnia uczuć w ekspresyjny sposób. Posiada tendencje do kumulowania emocji (głównie złości). Efektem tego jest wycofanie społeczne, lęk przed nawiązaniem bliskich relacji. Nie założył rodziny. Obecnie mieszka z narzeczoną. Ma wykształcenie zawodowe budowlane. Pracuje na stanowisku sprzedawcy w sklepie sportowym.

N. C. urodziła się (...). W dacie śmierci matki miała 9 lat. Miała z matką dobre relacje, nie pamięta sytuacji konfliktowych. Dokładanie pamięta moment, gdy dowiedziała się o śmierci mamy. Ze strony ojca i babki nie zaznała wsparcia emocjonalnego, czułości ani bliskości. Gdy żyła matka była bardzo dobrą uczennicą, po jej śmierci opuściła się w nauce. Nikt nie kontrolował jej postępów w edukacji. Pamięta, że ze strony ojca nie miała żadnego wsparcia. Ojciec zajmował się dziećmi, czy kontrolował ich postępy w nauce raz na jakiś czas, ale zwykle kończyło to się krzykami z jego strony, a nie wsparciem czy pomocą. Gdy powódka dostała pierwszą miesiączkę to ojciec wyzywał ją, że jest dziwką i dopiero babcia powódki wytłumaczyła mu stan fizjologiczny córki. Powódka ma silne poczucie faworyzowania jej młodszego brata zarówno przez ojca jak i przez babkę. Uważa, że jemu ojciec starał się zrekompensować brak matki, natomiast o nią i starszego brata się nie martwił. Powódce nikt nie zaproponował pomocy psychologicznej po śmierci matki. Odczuwała brak matki gdy zawierała związek małżeński, a potem gdy rodziła dzieci. Powódka ukończyła liceum i szybko chciała założyć swoją rodzinę, gdyż wtedy uważała, że nie miała żadnej. Gdy miała osiemnaście lat wyprowadziła się z domu. Początkowo mieszkała u przyjaciółki, a potem z chłopakiem. Obecnie jest rozwiedziona. Jej mąż również był uzależniony m.in., od alkoholu. Ma dwoje dzieci w wieku 5 i 3 lat. Bezpośrednim skutkiem śmierci jej matki było wystąpienie objawów o charakterze nerwicowym ze współtowarzyszącą komponentą emocjonalną (obniżony nastrój, wzmożoną płaczliwość). Obecnie pracuje w spółdzielni mieszkaniowej na stanowisku osoby sprzątającej.

Powód P. P. (1) urodził się (...). W dacie śmierci matki miał prawie rok. Nie pamięta matki. Gdy pytał starsze rodzeństwo o matkę, to oni z powodu tęsknoty i bólu po jej stracie nie chcieli z nim o niej rozmawiać. Zajmowała się nim babka i sąsiadka. Odczuwał brak matki podczas uroczystości w przedszkolu i w szkole organizowanych z okazji „Dnia Matki”, na placu zabaw było mu przykro gdy inne dzieci zwracały się o pomoc do swoich matek a on nie miał takiej możliwości. Poza siostrą, nikt nie dbał o jego potrzeby edukacyjne. Miał problemy w szkole, wpadł w złe towarzystwo, palił marihuanę i spożywał alkohol. Z tego powodu miał ustanowiony dozór kuratora. Babka zmarła w grudniu 2013

roku. Po jej śmierci więcej pomagała mu siostra. Po śmierci ojca powoda obowiązki opiekuna powierzono N. C.. Powód przerwał naukę w technikum. Obecnie uczęszcza do drugiej klasy szkoły zawodowej, na kierunku piekarz. Powód ma tendencję do postrzegania siebie w złym świetle. Posiada trudności w dostrzeganiu swoich zalet i wad. Brak wiary w siebie koreluje u niego z zaniżoną samooceną. Posiada mocną skłonność do reagowania w sposób niedojrzały. Wykazuje obniżony nastrój, warunkowany głównie nieprawidłowym obrazem siebie, koncentruje się na swoich wadach.

(zeznania świadka: G. W. k. 162v.-163, przesłuchanie stron k. 163v.-165, postanowienie z 21 września 2015 roku k. 39, opinia biegłej z zakresu psychologii A. D. k. 172-176, wyjaśnienia do treści wydanej opinii k. 204 v.)

Pismem z 7 czerwca 2016 roku powodowie wezwali pozwanego do zapłaty na ich rzecz zadośćuczynień w kwotach po 140.000 zł (A. P., N. C.) i 150.000 zł (P. P. (1)) oraz odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej w kwotach po 80.000 zł.

(pismo z 7 czerwca 2016 roku k. 29-32)

Pismami z 29 czerwca 2016 roku pozwany poinformował powodów o przyznaniu im zadośćuczynień w kwotach po 20.000 zł i podał, że odszkodowanie za pogorszenie sytuacji życiowej zostało już wypłacone w łącznej kwocie 50.000 zł.

(pisma z 29 czerwca 2016 roku k. 33-38)

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono na podstawie powołanych wyżej dowodów.

Ustalenia co do krzywdy powodów doznanej na skutek śmierci ich matki poczyniono na podstawie dowodów z zeznań wskazanego wyżej świadka oraz na podstawie dowodu z przesłuchania stron, ograniczonego do przesłuchania powodów z powodu niedelegowania przez pozwanego osoby uprawnionej do reprezentacji celem przesłuchania. Zeznania wyżej wskazanych osób Sąd uznał za wiarygodne, spójne i wzajemnie się uzupełniające.

Stan psychiczny powodów i wpływ na niego śmierci matki ustalono również na podstawie dowodu opinii biegłej z zakresu psychologii A. D.. Opinia wydana przez biegłą została sporządzona rzetelnie i kompleksowo. Biegła oparła się na materiale dowodowym i badaniu powodów wykonanym w zakresie niezbędnym do wydania opinii. Nadto szczegółowo uzasadniła swoje stanowisko w zakresie wniosków, które na podstawie przeprowadzonego badania sformułowała. Po złożeniu przez biegłą wyjaśnień do treści wydanej opinii, pozwana nie zgłaszała dalszych zastrzeżeń ani nie składała dalszych wniosków dowodowych np. o dopuszczenie dowodu z opinii kolejnego biegłego z zakresu psychologii.

Sąd zważył, co następuje.

Bezsporne było w sprawie, że pozwany ponosi odpowiedzialność za sprawcę wypadku komunikacyjnego (okoliczność przyznana przez pozwanego w trybie art. 229 k.p.c.). Nie wymagało również dowodu, że pozwany wypłacił powodom kwoty po 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Zatem rozstrzygnięcie sprawy sprowadzało się do oceny czy wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienia są adekwatne do rozmiaru cierpień powodów, a w przypadku udzielenia odpowiedzi negatywnej do ustalenia odpowiednich zadośćuczynień.

Podstawą prawną odpowiedzialności sprawcy wypadku był art. 436 § 1 k.c. w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 § 1 k.c. Z kolei podstawą prawną odpowiedzialności ubezpieczyciela sprawcy wypadku był § 10 rozporządzenia Ministra Finansów z 9 grudnia 1992 roku w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkody powstałe w związku z ruchem tych pojazdów (Dz.U. z 1992 roku, Nr 96, poz. 475) w zw. z art. 822 k.c., w zw. z art. 448 k.c. w zw. z art. 23 k.c. i art. 24 § 1 k.c.

W rozpoznawanej sprawie powodowie nie mogli dochodzić roszczenia o zadośćuczynienie w oparciu o art. 446 § 4 k.c., zgodnie z którym sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten został bowiem wprowadzony do polskiego porządku prawnego ustawą z 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2008, Nr 116, poz.731), która weszła w życie 3 sierpnia 2008 r. i ma zastosowanie do sytuacji kiedy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce po 2 sierpnia 2008 r. Przed wejściem w życie tego przepisu utrwalonym był pogląd, że polski system prawa cywilnego nie przewiduje zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej, jednakże z momentem wprowadzenia do polskiego systemu prawa cywilnego instytucji zadośćuczynienia za krzywdę wynikającą ze śmierci osoby bliskiej (art.446§4 k.c.), w wyniku wykładni dynamicznej dopuszczono możliwość dochodzenia zadośćuczynienia związanego ze śmiercią osoby bliskiej, która miała miejsce przed wejściem w życie w/w przepisu i aktualnie utrwalone już orzecznictwo przyjmuje, że najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., ponieważ śmierć osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych (art. 23 k.c.) w postaci więzi emocjonalnej łączącej te osoby, a także prawa do życia rodzinnego, czy utrzymywania wspólnych więzi (por. np.: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152; uchwała Sądu Najwyższego z dnia z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 sierpnia 2013 r., I ACa 430/13, LEX nr 1369226, wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 22 listopada 2013 r., I ACa 947/13, LEX nr 1409388; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 14 stycznia 2014 r., I ACa 1342/13, LEX nr 1422481; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 23 grudnia 2013 r., I ACa 1015/13, LEX nr 1419081).

Norma wynikająca z art. 448 k.c. nie odwołuje się do żadnych obiektywnych i wyłącznych mierników. Krzywdę doznaną w wyniku śmierci osoby bliskiej bardzo trudno ocenić i wyrazić w formie pieniężnej. Każdy przypadek należy traktować indywidualnie z uwzględnieniem wszystkich okoliczności sprawy, przy czym ocena ta powinna opierać się na kryteriach obiektywnych, a nie na wyłącznie subiektywnych odczuciach pokrzywdzonego. W orzecznictwie wskazywane jest, że zadośćuczynienie przewidziane w art. 446 § 4 k.c. jest odzwierciedleniem w formie pieniężnej rozmiaru krzywdy, która nie zależy od statusu materialnego pokrzywdzonego. Nie jest ono zależne od pogorszenia sytuacji materialnej osoby uprawnionej i poniesienia szkody majątkowej. Jedynie rozmiar zadośćuczynienia może być odnoszony do stopy życiowej społeczeństwa, która pośrednio może rzutować na jego umiarkowany wymiar i to w zasadzie bez względu na status społeczny i materialny pokrzywdzonego. Przesłanka "stopy życiowej" ma więc charakter uzupełniający i ogranicza wysokość zadośćuczynienia tak, by jego przyznanie nie prowadziło do wzbogacenia osoby uprawnionej, nie może jednak pozbawić zadośćuczynienia jego zasadniczej funkcji kompensacyjnej i eliminować innych czynników, kształtujących jego wymiar. Jego celem jest kompensacja doznanej krzywdy, a więc złagodzenie cierpienia psychicznego, wywołanego śmiercią osoby najbliższej i pomoc pokrzywdzonemu w dostosowaniu się do zmienionej w związku z tym jego sytuacji.

W literaturze i orzecznictwie wskazuje się, że na rozmiar krzywdy, o której mowa w powołanym przepisie, mają wpływ przede wszystkim: wstrząs psychiczny i cierpienia moralne wywołane śmiercią osoby bliskiej, poczucie osamotnienia i pustki po jej śmierci, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonego ze zmarłym, rola w rodzinie pełniona przez osobę zmarłą, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem śmierci osoby bliskiej, stopień, w jakim pokrzywdzony będzie umiał odnaleźć się w nowej rzeczywistości i zdolność do jej zaakceptowania, wiek pokrzywdzonego. (tak też w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 czerwca 2011 roku, wydany w sprawie III CSK 279/10)

Powodowie tymczasem wykazali, że w wyniku śmierci matki doszło do nieodwracalnego naruszenia ich dóbr osobistych w postaci więzi emocjonalnej łączącej ich z tak bliską osobą i prawa do życia rodzinnego. Sąd ustalając wysokość zadośćuczynienia należnego powodom wziął pod uwagę silną więź emocjonalną, która łączyła powodów z ich matką. Istotna była również sytuacja rodzinna w jakiej powodowie znaleźli się po śmierci E. P. (1). Ojciec powodów nie wywiązywał się z obowiązków jakie ciążyły na nim w związku z rodzicielstwem. Powodowie z powodu alkoholizmu ojca nie mieli w domu warunków do nauki, odpoczynku. Nie mogli liczyć na jego pomoc w rozwoju edukacyjnym i emocjonalnym. Ze strony ojca zapewnione został jedynie zabezpieczenie finansowe. Starsze dzieci porównując ich

sytuacje życiową przed śmiercią matki i po jej śmierci nie mogły pogodzić się z tą zmianą, poczuciem krzywdy. Każde z dzieci miało problemy z nauką. Babka dzieci dbała o ich podstawowe potrzeby, takie jak żywienie czy zapewnienie odzieży. Z uwagi na wiek nie potrafiła pomóc dzieciom w szkole. Powodowie żyją w przeświadczeniu, wywodzącym się z własnego doświadczenia, że gdyby ich matka nie zginęła w wypadku oni realizowaliby swoje plany, gdyż matka zawsze o to dbała i zapewniała im właściwe warunki rozwoju. Powód P. P. (1) nie wie czym jest matczyna czułość, bliskość, nie ma wspomnień związanych z matką, co równie dotkliwie odczuwa, wiedząc, że został pozbawiony istotnej części swojego życia. Należy podkreślić, że każdy z powodów stratę matki odczuwał w inny sposób, było to uwarunkowane ich wiekiem w chwili śmierci matki i płcią. Jednak prawo do życia w pełnej rodzinie zostało zaburzone w stosunku do każdego z nich i spowodowało niekorzystne zmiany w ich życiu psychicznym, w sferze emocjonalnej. Każdy z powodów odczuł alkoholizm ojca, będący następstwem śmierci jego żony, zaniedbania w sferze edukacji, brak bliskości i czułości, brak dbałości o więzy rodzinne.

Mając na uwadze powyższe okoliczności należy uznać, że zadośćuczynienia w wysokości po 20.000 zł wypłacone przez pozwanego są zaniżone. Sąd uznał, że funkcja kompensacyjna zadośćuczynienia zostanie spełniona gdy pozwany uiszczy na rzecz powodów jeszcze kwoty po 80.000 zł. Przy czym żądanie zasądzenia zadośćuczynień w wyższej kwocie niż zasądzona, przy uwzględnieniu wysokości świadczeń już przyznanych przez ubezpieczyciela Sąd uznał za zbyt wygórowane i w tym zakresie oddalił. W związku z tym na podstawie powołanych wyżej przepisów zasądzono od pozwanej na rzecz każdego z powodów kwoty po 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c. Należy mieć na uwadze, że orzeczenie Sądu przyznające zadośćuczynienie ma charakter rozstrzygnięcia deklaratoryjnego, a nie konstytutywnego (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 22 lutego 2007 roku, sygn. akt I CSK 433/2006, niepublikowane). Zobowiązane do zapłaty zadośćuczynienia ma charakter zobowiązania bezterminowego, toteż przekształcenie go w zobowiązanie terminowe może nastąpić w wyniku wezwania wierzyciela (pokrzywdzonego) skierowanego wobec dłużnika do spełnienia świadczenia (art. 455 k.c.). Jak wynika z akt szkody pozwana została wezwana przez powódkę do naprawienia szkody pismem z 7 czerwca 2016 roku. Pozwana w odpowiedzi na pozew nie kwestionowała daty doręczenia wezwania do zapłaty, wskazywała jednak, że dochodzone odszkodowanie z powodu ustalania jego wysokości przez Sąd stają się wymagalne dopiero w dacie wyrokowania, jednak stanowiska pozwanej Sąd nie podziela. Stąd odsetki zasądzono od dnia następnego po dniu wymagalności tj. 7 lipca 2016 roku.

O kosztach rozstrzygnięto po myśli art. 100 k.p.c. stosując zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów. Każdy z powodów wygrał sprawę w 80 %. Na koszty procesu poniesione przez wszystkie strony składały się koszty wynagrodzenia pełnomocnika. W przypadku powodów Sąd kierując się normą wynikającą z art. 109 § 2 k.p.c., tj. mając na uwadze nakład pracy ich pełnomocnika i charakter sprawy dokonał obniżenia wynagrodzenia pełnomocnika każdego z powodów w stosunku do stawek przewidzianych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa). (podobnie Sąd Najwyższy w uchwale z 8 października 2015 roku wydanej w sprawie III CZP 58/15 i Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 8 marca 2017 roku wydanym w sprawie I ACa 2444/15) Każdemu powodowi Sąd przyznał tytułem zwrotu kosztów wynagrodzenia pełnomocnika kwotę 2.400 zł, pomniejszoną stosownie do reguły wynikającej z art. 100 k.p.c. W skład kosztów zasądzonych na rzecz powodów wliczono również opłatę skarbową od pełnomocnictw i na rzecz powoda P. P. (1) 80% uiszczonej przez tego powoda opłaty od pozwu (pozostali powodowie byli zwolnieni od kosztów postępowania).